

Sirbmá - Sirma IL

Luohkká 56
9826 Sirbmá

Org. Nr. 983 344 399

Deanu gielda
9845 Deatnu

Deatnu 01.08.16

Deanu gielda 2016 – 2019 Sámegiela giellaovdánahhttinplána - Cealkámuš

Čjuhit Deanu gielda 2016-2019 evttohuvvon giellaovddidanplánii. Dát plána lea čuovvoleapmi 2012-2015 plánii. Livčče buorre diehtit mo gielda lea árvoštallan 2012-2015 plána ollášumi mihtomeriid ektui. Lea geavahuvvon ollu ruhta ovddidit sámegiela geavaheami Deanu gielddas, muhto mat leat bohtasat?

Dálá 2016-2019 plánaevttohusas lea buorre višuvdna, buori áigumušat ja erenoamáš ollu doaibmabijut, muhto ohcalat eanet čavga ja čielga mihtomeriid, ii ge beare "nannet, čalmmustahttit ja ovdánahhttit". Omd.; *Jagi 2030:s galget buot gielda ássit sáhttit/máhttit gulahallat sámegillii*. Diesa livčče okta lunddolaš oassemihhtomearri ahte *Deanu gielda mánáigárdiin ja skuvllain galget buot oahppit oahppat sámegiela*. Dien evttohat oassemihhtomearriin dán plánii. De gal livččiimet lávkemen rivttes guvlui, ja giehtalaga Giellalávdegottiin (gč. sin guovvamánu 15.b. oasseplána).

Nu go čállibehtet lea hástalus ahte mánáin ja nuorain eai leat galle sámástan árenat, ja go vel sámeskuvla ja sámemánáidgárddit rahčet doalahit sámegiela lunddolaš árgabeai' ja stoahkangiellan. Min valáštallansearvvi váldoguvlu lea Badje Detnu gos sámegiella ain lea váldogiella ja árgabeai giella sihke ruovttuin, skuvllas ja šilljus. Dat mánát geat bajasšaddet dákkár gielladilis leat giellaguoddit, ja mánán jo resurssan olles gildii. Danin lea deatálaš nannet – ii ge njeaidit – fáladaga Sirpmás ja eará sámegiel resursagiliin.

Otne lea goit'ge dilli Deanušaldis guovllus (gos eanáš olbmut ássat min gielddas), ahte mánáide ja nuoraide lea unnán giellaárenat. Danin ferte vuosttežettiin doalahit dan moadde árena mat leat (omd. kulturskuvla, Deanu searat hárbhallamat) ja ásahit ođđa. Diet lea jo evttohuvvon doaibmabidjun plánii, muhto mii jáhkkit searvvit sáhtašivčče leamen buori ovttasbargoguoimmit dákkár barggus. Álggadettiin jo bovdet guovddáš ásahusaid (skuvla, mánáidgárdiid jna), serviid ja eará resursajoavkkuid/olbmuid jurddabeassái; gielladili vuođu ovttasráđiid hutkat doaimmaid. Jos mii leat mielde hápmemen doaibmabijuid de leat maid mielde čađaheamen daid.

Serviid dilli lea ahte mii bargat eaktodáhtolaččat, ja go gáržžohallat áiggis de dávjá vuoruhit eret sámegiela. Gielda galggašii de baicce movttidahttit serviid vuoruhit sámegiela, omd. sierra doarjagiin, dan sadjái ahte mii galgat ohcat ruđaid sierra giellaproševttaide guovttegielatruđaid namas. Nannet dan juohkebeaivválaš giellageavaheami han berrešii leat

Sirbmá - Sirma IL

Luohkká 56
9826 Sirbmá

Org. Nr. 983 344 399

ulbmilin. Diesa sáhtašii bidjat moadde eavttu; omd. doaimmaeavttu searvvi bargguid/ulbmila vuodul (omd. hárbhallat valáštallansearvvis) ja gulahallaneavttu (sámegiela čoahkkingiellas, sosiála medias, ruovttusiiddus jna). Mii evttohat ge danin *gielladoarjaga serviide* sierra doaimbaidjun dán plánii.

Mii doaivut maid dis leamaš viiddis siskkáldas proseassa hápmet mihttomeriid ja doaimbaidjuid - moadde olbmo eai nágut plána olláshuhtit ja sámegiela seailuhit ealli giellan Deanus. Lihkku plánabargguin – ja muitet vel ahte gieldda jodiheaddjit, sihke politihkálaš ja hálddahaslaš, leat buot plánaid ovdavázzit; din guottut ja dagut váikkohit nannosit dán ge plána ja barggu čađaheapmái.

Plan for samisk språkutvikling 2016 – 2019 i Deanu gielda - Uttalselse

Vi viser til foreslåtte plan for samisk språkutvikling i 2016-2019 i Deanu gielda som er en rullering av 2012-2015 planen. Vi savner en vurdering av mål- og resultatoppnåelse av 2012-2015 planen. Det er brukt mye midler i mange år til å bevare og utvikle samisk språk, men hvilke konkrete resultater er oppnådd?

Forslaget til språkutviklingsplan for 2016-2019 er et bra utgangspunkt; en god visjon og med mange gode delmål og tiltak. Men vi skulle gjerne sett mer konkrete og målbare mål enn "styrking, utviklig, synliggjøre". For eksempel; *Innen 2030 skal alle i Deanu gielda kunne (kommunisere på) samisk*. Dette er et målbart mål og samtidig noe å strekke seg etter. Som nytt delmål foreslås at *samisk er obligatorisk (fag) i alle skoler og barnehager i kommunen*. Å sikre et levende samisk språk krever tydelig prioritering og spenstige mål og tiltak, og med det vil Deanu gielda være i forkant av- og på høyden med Samisk språkutvalgs forslag til språkbevarings-/ressurskommuner (se delrapport fra Samisk språkutvalg av 15. februar 2016).

I planen uttrykkes det som en utfordring at barn og unge har få samiskspråklige arenaer utenom skolen, barnehagen og hjemmet. Etter vår erfaring sliter også Deanu sámeskuvla og de samiske barnehagene i Tana bru med at norsk vinner som daglig lekespråk. Hovedområdet for vårt idrettslag er Øvre Tana, og her er fremdeles samisk et levende hverdagspråk både hjemme, i skolen og "på bygda". De som vokser opp her er språkbærere, og er allerede som barn viktige ressurspersoner i vår kommune. Det betyr at tilbud i slike samiskspråklige oaser/ressursbygder som Sirbmá og andre i kommunen ikke må bygges ned, men heller videreutvikles. For å få til det må vi samarbeide; kommunen, lag/foreninger, ressursgrupper/personer m.v.

I Tana bru-området er imidlertid situasjonen at det er få samiskspråklige arenaer for barn og unge. Første bud er å opprettholde de få man har (f.eks kulturskolen, Deanu searats trenerer), og dernest å utvikle nye areaner. For å lykkes med det har vi også her tro på samarbeid med skole/kulturskole, barnehager, lag/foreninger, ressursgrupper/personer.

Sirbmá - Sirma IL

Luohkká 56
9826 Sirbmá

Org. Nr. 983 344 399

Dette er allerede foreslått som tiltak i planen, men vi tror tiltaket må løftes mer frem og knyttes til samarbeid med foreninger/lag. Som første oppfølging bør det inviteres til idédugnad med utgangspunkt i dagens språksituasjon. Det er større muligheter for oppfølging og resultater om flere har eierforhold til planen.

Vårt arbeid i foreninger og lag er basert på frivillig arbeid, og i en hektisk hverdag er det lett å kun ty til norsk og nedprioritere å bruke samisk. Vi synes kommunen skal motiverere lag og foreninger til å bruke samisk ved at de som faktisk bruker språket i sitt daglige virke får *gielladoarja* (språkstøtte/tilskudd). Dette mener vi er mer målrettet og effektivt i stedet for å søke om midler til egne språkprosjekter. Målet er jo å øke bruk av samisk språk, og *gielladoarja* kan deles ut etter visse kriterier basert på aktivitet i hht lagets formål (f.eks samisk som hovedspråk i idrettslagets treninger) og kommunikasjon (f.eks bruk i sosiale medier, nettsiden, møtespråk). Vi foreslår derfor *gielladoarja til foreninger og lag* som eget tiltak i planen - alternativt som erstatning for "tospråklighetstilskudd til lag/foreninger".

Vi håper det har vært en bred intern prosess i utforming av planen – dette vil sikre god gjennomføring og gjøre Deatnu til en samiskspråklig ressurskommune. Vi regner med at kommunens ledelse – både politisk og administrativ – med sine holdninger og adferd går frem som gode eksempler i gjennomføringen av planen. Lihkku bargguin / Lykke til med det videre arbeidet med planen.

Dearvvuođaiguin

Britt Somby
Doaibmi jod̄iheaddji/fung.leder
(v.č.)

Synnøve Solbakk